

Kampaň Hnutí DUHA za ochranu NP Šumava – souhrn práce a výsledků v letech 1994 – 2004

29. srpna 2014

1994 – Vznik programu Lesy, zahájení kampaně, vznik místní skupiny Hnutí DUHA Sušice

1995 – Kritika rozdrobení první zóny na 135 částí

1996 až 1998 – Úsilí o omezení těžby a vzniku velkoplošných holin ve vysokohorských polohách národního parku (ve druhé zóně): dokumentace, účast ve správních řízeních, podněty České inspekci životního prostředí, informování médií

1999 – Úsilí zabránit kácení ve zbytcích pralesů (v první zóně): účast ve správních řízeních, v politické debatě, informování médií, spolupráce s vědci

Úspěšná blokáda kácení v Trojmezenském pralese

Jaromír Bláha obdržel středoevropskou cenu Nadácie Zelená nádej za lesoochranářský čin roku

1999 až 2014 – Organizace a odborný výklad na každoroční vzdělávací čtyřdenní exkurzi „Pochod napříč národními parky Šumava a Bavorský les“, jichž se pokaždé účastní desítky lidí. Akce získala vysoký kredit a oblibu pro autentické poznání jak nejkrásnějších míst, tak i nejzajímavějších lokalit pro poznání a pochopení vztahu mezi člověkem a přírodou a objasnění sporů o NP

Kromě této tradiční akce zajištění mnoha exkurzí pro odbornou i laickou veřejnost, pro politiky, novináře během celého období

2000 – Dohoda s ministerstvem životního prostředí na pozvání expertní mise Světového svazu ochrany přírody (IUCN) a zastavení kácení v Trojmezenském pralese.

Hnutí DUHA obdrželo v Německu prestižní Haas-Lechnerovu cenu za ochranu přírody v NP Šumava

2000 až 2003 – Úsilí zabránit kácení ve zbytcích pralesů (v první zóně): účast ve správních řízeních, v politické debatě, odhalování krádeží dřeva, podněty České inspekci životního prostředí, informování médií, spolupráce s vědci

2001 – Symbolický lidský řetěz na hranicích ČR – Německo – Rakousko za ochranu společného přírodního dědictví a proti kácení v nejcennějších částech národního parku (Hnutí DUHA organizovalo spolu s německými a rakouskými partnery)

Průzkum veřejného mínění CVVM ukázal, že 38% lidí podporuje ponechání pralesovitých částí národního parku bez zásahů proti kůrovci

Mezinárodní mise expertů výboru Ramsarské konvence doporučila striktní bezzásahový režim pro jádrová území NP Šumava, zejména pro oblasti chráněné Mezinárodní úmluvou o ochraně mokřadů (tzv. Ramsarská konvence) Ta v NP chrání světově unikátní významné oblasti rašelinišť, rašelinných a podmáčených lesů – například Modravské slatě, Hornokvildské a Zhůřské slatě a řadu dalších)

2002 – Parlamentní Výbor pro životní prostředí a regionální rozvoj schválil komplexní pozměňovací návrh připravený Hnutím DUHA k diskutovanému speciálnímu zákonu o NP Šumava. Poslanecká sněmovna se ovšem později dohodla, že zvláštní zákon o NP Šumava nebude projednávat.

2003 – Delegace vlád České republiky a Německa se při jednání Česko-německé komise pro životní prostředí z podnětu Hnutí DUHA a partnerské německé organizace BUND Naturschutz zabývaly spoluprací NP Šumava a NP Bavorský les. Dohodly se na "odstranění rozdílů mezi oběma parky" a "zohlednění zásad IUCN (Světový svaz ochrany přírody) pro kategorizaci chráněných území při péči o ně"

Mise expertů Světové komise pro chráněná území (WCPA) a IUCN doporučila zvětšit a scelit první zóny do velkých a kompaktních bloků s bezzásahovým režimem a urychlit proces rozšíření bezzásahových zón tak, aby pokrývaly 30-40% rozlohy NP do 3-5 let (tj. do roku 2008). Sdělila, že bez těchto změn není možné národní park klasifikovat jako chráněnou oblast IUCN kategorie II. – národní park. Ministerstvo životního prostředí se zavázalo doporučení IUCN pro NP Šumava realizovat

Úspěšná blokáda kácení ve zbytku pralesa u pramenů Vltavy. Ministerstvo životního prostředí kácení zastavilo.

Petici Hnutí DUHA požadující zastavit kácení v nejcennějších částech Šumavy a dodržování základních principů ochrany přírody podpořilo 18 000 lidí

2004 až 2006 – Jaromír Bláha působil ve vědecké sekci Rady NP Šumava

2004 – Zastaveno kácení v ostatních prvních zónách NP Šumava

2005 – Zástupci české a bavorské vlády podepsali dodatek memoranda o spolupráci NP Šumava a NP Bavorský les, které povede ke společné péči při respektování mezinárodních standardů pro národní parky (podle IUCN) a rozšíření území ponechaného přírodě (na české straně na 30% rozlohy parku do roku 2010)

Správa NP Šumava připravila strategii pro ochranu divočiny a návrh nové zonace. Obce ale oba návrhy zablokovaly

2006 – Účast ve správním řízení o rozšíření bezzásahových oblastí, příprava odborných a právních podkladů

2007 až 2008 – Rozhodnutí ministerstva životního prostředí a Správy NP Šumava o zvětšení oblastí s bezzásahovým nebo nedestruktivním managementem na 30% rozlohy národního parku

2007 – Happening pochod šumavských zvířátek v NP Šumava: desítky dobrovolníků v maskách rozličných šumavských zvířat ukazovaly, jaké prostředí se jim líbí

2008 – Výzkum veřejného mínění agentury STEM v Jihočeském kraji zjistil, že zde již 54% lidí podporuje ponechání nejcennějších částí NP Šumava bez zásahů proti kůrovci

Anketa Hnutí DUHA mezi návštěvníky NP ukázala, že jim mnohem více než pohled na suché stromy vadí vykácené holiny

Jaromír Bláha obdržel podruhé středoevropskou cenu Nadácie Zelená nádej mimo jiné i za dlouhodobou práci pro ochranu NP Šumava

2009 – Anketa Hnutí DUHA mezi návštěvníky parku ukázala, že pro 68 % z nich je existence národního parku důležitá v jejich rozhodnutí se na Šumavu vydat a také že zde očekávají divokou přírodu

2010 – Anketa Hnutí DUHA mezi návštěvníky parku ukázala, že omezení pohybu z důvodu ochrany přírody by návštěvníci nejčastěji akceptovali na 1/3 až 2/3 území parku

2011 až 2013 – Úspěšná obrana NP před jeho závažným poškozením až zničením, prosazovaným ministrem Tomášem Chalupou (ODS) a řediteli Janem Stráským a Jiřím Mánkem (oba ODS): protestní akce, organizace lesních hlídek, podněty České inspekci životního prostředí, legislativní i odborná práce, informování médií, spolupráce s vědci a dalšími nevládními organizacemi

Obavy o osud unikátní šumavské přírody a existenci NP s Hnutím DUHA sdílela a vyjádřila řada mezinárodních organizací a odborníků. Vyzvala oficiální cestou české politiky, aby dodržovali mezinárodní pravidla platná pro NP a platné evropské směrnice. Patřily k nim IUCN (Světový svaz ochrany přírody), Society for Conservation Biology, Evropský kongres biologie a ochrany přírody, rezoluce Světového kongresu o ochraně divočiny WILD 10 aj.

2011 – Protestní akce proti snaze zmenšit území ponechaná přírodě včetně demonstrace před ministerstvem životního prostředí. Úspěšná měsíční občanská blokáda nelegálního destruktivního kácení v bezzásahové oblasti u Ptačího potoka, jíž se zúčastnilo kolem 400 lidí z celé ČR, významně snížila kácení v této lokalitě a zabránila dalším plánovaným kácením jinde. Zastavení kácení v pralese na Smrčině (Českou inspekci životního prostředí na základě podnětu Hnutí DUHA a České společnosti ornitologické)

Česká inspekce životního prostředí zahájila z podnětu Hnutí DUHA řízení o udělení pokuty za nelegální kácení a používání jedovatých pesticidů v NP Šumava

Anketa Hnutí DUHA mezi návštěvníky parku ukázala, že 81 % dotázaných si myslí, že území ponechané divoké přírodě by mělo zabírat již nyní 30 % a více z celkové rozlohy národního parku

2012 – Soud potvrdil, že čtyři roky staré rozhodnutí ministra životního prostředí Martina Bursíka o rozšíření bezzásahového území bylo správné. Hnutí DUHA se soudního řízení účastnilo a předkládalo věcnou i právní argumentaci.

Ombudsman potvrdil, že kácení v bezzásahových oblastech národního parku bylo protiprávní a že státní instituce (správa NP, ministerstvo životního prostředí i Česká inspekce životního prostředí) selhaly ve svých kontrolních a preventivních funkcích

Happening „Dlouhé prsty pryč od Šumavy“ před sídlem jihočeského kmotra Pavla Dlouhého v Hluboké nad Vltavou ukázal na vazby mezi vlivnými jihočeskými politiky a podnikateli a M. Zemanem i V. Klausem

Vedení správy NP prohrálo soud s Hnutím DUHA, ve kterém mělo prokázat oprávněnost soudního předběžného opatření. Soud jím v předchozím roce na základě podnětu správy NP zabránil ekologické organizaci pokračovat v organizování blokády u Ptačího potoka (poté ji převzaly fyzické osoby mimo Hnutí DUHA). Soud předběžné opatření zrušil

Dopis eurokomisaře Janeze Potočnika vyzývající ministra životního prostředí Tomáše Chalupu k zastavení kácení v NP. Kontrolní návštěva zástupců Evropské komise na Šumavě kvůli nedodržování podmínek ochrany evropské soustavy NATURA 2000

2013 – Veřejná, odborná i právní oponentura návrhů zákona o NP Šumava, které předložil jak Plzeňský kraj, tak i ministr životního prostředí Tomáš Chalupa. Vypracování a předložení vlastního návrhu zákona. Vypracování a předložení návrhu nové zonace NP Šumava (spolu s vědci), podle kterého je možné okamžitě ponechat přírodnímu vývoji (v první zóně) 50% rozlohy národního parku

Soud na základě žaloby Hnutí DUHA zrušil rozhodnutí správy NP, které umožňovalo používat jedovaté chemické postřiky proti kůrovci

Soud potvrdil, že blokáda kácení v oblasti Ptačího potoka v roce 2011 byla legitimní akcí k obraně veřejného zájmu, zatímco kácení i a zásah policie proti občanům byly nezákonné

Práci Hnutí DUHA podpořily špičky evropské ochrany přírody: Více než 70 ředitelů národních parků, ředitelů vědeckých a dalších odborných institucí z celé Evropy píše ministru Chalupovi, aby nepodkopával ochranu vzácné divoké přírody na Šumavě. V otevřeném dopise zasláném současně ministru zahraničí a poslancům varovaly

významné osobnosti ministra, aby návrhy nových předpisů nezpůsobil zničení vzácné šumavské přírody

2014 – Odborná i právní oponentura nového plánu péče o NP Šumava

Veřejná i právní oponentura likvidačního návrhu zákona o NP Šumava předloženého skupinou senátorů

Předložení petice za dobrý zákon o NP Šumava senátorům. Podpořilo ji 25 555 signatářů. Demonstrativní odebrání petice poté, co senát projednal návrh zákona dříve, než se zbýval peticí

Spolupráce na dvou Koncertech pro šumavskou divočinu (v lednu v Praze, v červnu v Podšumaví), na nichž ve prospěch ochrany šumavské divočiny zdarma zahrály známé kapely a hudebníci. Iniciativa k jejich uskutečnění vzešla od samotných muzikantů. Koncerty měly velkou návštěvnost, zúčastnilo se jich celkem kolem 1500 lidí. V září se uskuteční už třetí koncert.

Těchto výsledků bylo dosaženo často ve spolupráci s odborníky a jinými ekologickými organizacemi včetně zahraničních.

Kontakty:

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů Hnutí DUHA, 731 463 929,
jaromir.blaha@hnutiduha.cz

Jan Piňos, média a komunikace Hnutí DUHA, 731 465 279, jan.pinos@hnutiduha.cz